

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania G. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Elblągu
o wypłatę emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 kwietnia 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 15 lutego 2024 r., sygn. akt III AUa 1579/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 15 lutego 2024 r. oddalił apelację wnioskodawcy G. C. od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 3 sierpnia 2022 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Elblągu z dnia 28 stycznia 2021 r., którą przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury powszechnej, ustalono jej wysokość w kwocie zaliczkowej, a jednocześnie zawieszono wypłatę tego świadczenia w związku z pobieraniem przez wnioskodawcę emerytury wojskowej.

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że wnioskodawca z tytułu pełnienia zawodowej służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. pobiera emeryturę wojskową z maksymalną podstawą wymiaru w wysokości 75%. Tymczasem zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 1631 ze zm.), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Dotyczy to także przewidzianych w ustawie zaopatrzeniowej świadczeń emerytalnych osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy zaopatrzeniowej. Sąd Apelacyjny podniósł, że rozbieżności na tle tego przepisu wywołane wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 (OSNP 2019 nr 9, poz. 114) ostatecznie wyjaśniono w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (OSNP 2022 nr 6, poz. 58), przyjmując, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 305, dalej ustawa o zaopatrzeniu żołnierzy). W świetle cytowanej uchwały zawieszenie wnioskodawcy przez organ rentowy wypłaty emerytury cywilnej było zasadne.

Wnioskodawca zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości, wnosząc o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości i zasądzenie na jego rzecz od organu rentowego kosztów postępowania za wszystkie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, przez błędne przyjęcie, że skarżącemu, który pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest

uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołano się na potrzebę wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, „który wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, i to zarówno sądów powszechnych, jak i Sądu Najwyższego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08,

LEX nr 424365). Powołanie się na tę przyczynę kasacyjną zakłada więc nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku, gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), omawiana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Wniesiona skarga kasacyjna nie spełnia tak określonych warunków omawianej powyżej przesłanki przedsądu, ponieważ przedstawiony problem wykładni art. 95 ustawy emerytalnej zostały już rozstrzygnięty w powołanej przez Sąd Apelacyjny i znanej w związku z tym skarżącemu uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21, która usunęła występującą we wcześniejszym orzecznictwie rozbieżność. W uchwale tej wyrażono pogląd prawny, zgodnie z którym ubezpieczonemu, który pozostawał w

zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w związku z art. 7 ustawy o zaopatrzeniu żołnierzy). Sąd Najwyższy w powiększonym składzie stanął na stanowisku, że budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy” (zaopatrzeniowej) użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów, a zatem do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej, odpowiednio po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2012 r. Istotne pozostaje to, że uchwała III UZP 7/21 rozstrzygnęła wątpliwości interpretacyjne dotyczące sytuacji, w której żołnierz zawodowy powołany do służby przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie mógł skorzystać (z przyczyn obiektywnych) z możliwości obliczenia emerytury wojskowej z uwzględnieniem „stażu cywilnego”, ponieważ sytuacja ta była podobna do takiej, w której znajdował się żołnierz powołany do służby po dniu 1 stycznia 1999 r. i którego emerytura została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej. I to takiej sytuacji dotyczył powodujący rozbieżność w orzecznictwie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, w którym przyjęto, że użyte w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy” (zaopatrzeniowej) oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. W uchwale III UZP 7/21 Sąd Najwyższy szeroko wyjaśnił powody, dla których nie można zaakceptować stanowiska skarżącego, iż powinien otrzymywać dwa świadczenia, a tym samym wyznaczył standard interpretacyjny, który obecnie nie pozwala akceptować wykładni prezentowanej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24

stycznia 2019 r., I UK 426/17. Sąd Najwyższy w uchwale III UZP 7/21 wyraził ponadto zdanie, że systemowa wykładnia użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy” (zaopatrzeniowej) daje podstawę do przyjęcia, że ów wyjątek należy interpretować nie tylko przedmiotowo, to znaczy wyłącznie przez pryzmat zasad obliczania emerytury wojskowej wynikających z art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej, ale także podmiotowo, co oznacza konieczność wzięcia pod uwagę adresatów tych przepisów.

To dla nich ustawodawca wprowadził bowiem (na przyszłość) możliwość równoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury powszechnej, odbierając im równocześnie prawo do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia stażu „cywilnego” i pozostawiając jednak taką samą możliwość (prawo wyboru) także dla żołnierzy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999r., po spełnieniu (poczynając od dnia 1 stycznia 2025 r.) przesłanek określonych w art. 18i ustawy zaopatrzeniowej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2024 r., II USK 321/22, LEX nr 3688690).

Stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale III UZP 7/21 jest akceptowane także w późniejszym orzecznictwie (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 października 2023 r., II USKP 113/22, LEX nr 3616767; z dnia 24 sierpnia 2023 r., III USKP 35/22, LEX nr 3597408; z dnia 12 lipca 2023 r., I USKP 3580375; z dnia 23 maja 2023 r., II USKP 35/22, LEX nr 3561951; z dnia 25 sierpnia 2023 r., III USKP 148/21, LEX nr 3483035; z dnia 9 marca 2022 r., I USKP 75/21, LEX nr 3334645).

Skarżący nie wykazał zatem potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. postanowił jak w sentencji.

[SOP]

